

در شمار شهیدان نبرد احد، نام شهیدی از تیره بنی عمرو بن مبدول دیده می‌شود. نام این شهید را برخی ابوهبیره بن حارث گفته‌اند.^{۱۰} اما واقدی از ابواسیره به جای ابوهبیره نام می‌برد.^{۱۱} بلاذری نیز در شمار شهیدان احد از تیره بنی مبدول بن عمرو بن غنم که آن‌ها هم از بنی نجار به شمار می‌روند، از ابواسیره یاد می‌کند که به دست خالد بن ولید کشته شد.^{۱۲} واقدی درباره چگونگی شهادت وی می‌نویسد: ابواسیره با یکی از بنی عوف به رزم پرداخت و پس از چند لحظه او را از پای درآورد. در این هنگام، خالد بن ولید که در آن هنگام از مشرکان بود، در حالی که سوار بر اسب بود، با زدن نیزه‌ای از پشت سر، ابواسیره را به شهادت رساند.^{۱۳} برخی بر آنند که واقدی دچار اشتباه شده؛ زیرا شهید در احد، ابوهبیره است نه ابواسیره.^{۱۴} این گفته با توجه به دیگر منابع که ابوهبیره را از شهیدان احد شمرده‌اند، قوت می‌یابد.^{۱۵} این ابوهبیره روایتی از رسول خدا ﷺ نقل نکرده است؛ اما

(م. ۴۳۰ ق.)، به کوشش العزازی، ریاض، دار الوطن، ۱۴۱۹ ق؛ المنتخب من کتاب ذیل المذیل: الطبری (م. ۳۱۰ ق.)، بیروت، اعلمی.

محمد رضا هدایت‌پناه

ابونمی ← آل ابی نمی

ابوهبیره بن حارث: از شهیدان انصاری احد

ابوهبیره بن حارث بن علقمة بن عمرو بن کعب/ثقف بن مالک^۱ را از قبیله خزرج^۲، تیره بنی عمرو بن مبدول (مالک) دانسته‌اند.^۳ این تیره از بنی نجار شمرده می‌شود.^۴ نام او را «بحیر» آورده‌اند.^۵ برخی نیز گفته‌اند: نامش ابوهبیره است.^۶ افزون بر ابوهبیره، از وی با عنوان ابواسیره^۷ یا ابوسیره^۸ نیز یاد شده است. برخی ابواسیره را برادر وی می‌دانند.^۹

۱. السیره النبویه، ج ۲، ص ۱۲۴؛ تاریخ خلیفه، ص ۲۹.

۲. اسد الغابه، ج ۵، ص ۳۱۷؛ تاریخ الاسلام، ج ۲، ص ۲۰۲.

۳. السیره النبویه، ج ۲، ص ۱۲۴؛ تاریخ خلیفه، ص ۲۹.

۴. جمهرة انساب العرب، ص ۴۷۲.

۵. اسماء من يعرف بکنیته، ص ۶۱.

۶. الاستیعاب، ج ۴، ص ۱۷۶۸؛ اسد الغابه، ج ۵، ص ۳۱۷؛ الاصابه،

ج ۷، ص ۳۴۷.

۷. اسد الغابه، ج ۵، ص ۱۴، ۳۱۷؛ الاصابه، ج ۷، ص ۳۴۷.

۸. الاصابه، ج ۷، ص ۱۵.

۹. الاستیعاب، ج ۴، ص ۱۷۶۸؛ اسد الغابه، ج ۵، ص ۱۴، ۳۱۷؛

الاصابه، ج ۷، ص ۳۴۷.

۱۰. السیره النبویه، ج ۲، ص ۱۲۴؛ تاریخ خلیفه، ص ۲۹؛ الاستیعاب، ج ۴، ص ۱۷۶۸.

۱۱. المغازی، ج ۱، ص ۳۰۶.

۱۲. انساب الاشراف، ج ۱، ص ۴۰۶.

۱۳. المغازی، ج ۱، ص ۲۵۳-۲۵۴.

۱۴. الاستیعاب، ج ۴، ص ۱۵۹۹؛ اسد الغابه، ج ۵، ص ۳۱۸؛ الاصابه،

ج ۷، ص ۱۵.

۱۵. السیره النبویه، ج ۲، ص ۱۲۴؛ تاریخ خلیفه، ص ۲۹.

صحابی دیگری با کنیه ابوهریره، راوی سخنانی از پیامبر ﷺ است.^۱

◀ منابع

الاستیعاب: ابن عبدالبر (م. ۴۶۳ق.)، به کوشش البجاوی، بیروت، دار الجیل، ۱۴۱۲ق؛ اسد الغابه: ابن اثیر علی بن محمد الجزری (م. ۶۳۰ق.)، بیروت، دار الفکر، ۱۴۰۹ق؛ اسماء من يعرف بکنیته: محمد بن حسین ازدی موصلی (متولد ۳۷۴ق.)، هند، دار السلفیه، ۱۴۱۰ق؛ الاصابه: ابن حجر العسقلانی (م. ۸۵۲ق.)، به کوشش علی محمد و دیگران، بیروت، دار الکتب العلمیه، ۱۴۱۵ق؛ انساب الاشراف: البلاذری (م. ۲۷۹ق.)، به کوشش زکار و زرکلی، بیروت، دار الفکر، ۱۴۱۷ق؛ تاریخ الاسلام و وفیات المشاهیر: الذهبی (م. ۷۴۸ق.)، به کوشش عمر عبدالسلام، بیروت، دار الکتب العربی، ۱۴۱۰ق؛ تاریخ خلیفه بن خیاط: خلیفه بن خیاط (م. ۲۴۰ق.)، به کوشش فواز، بیروت، دار الکتب العلمیه، ۱۴۱۵ق؛ جمهرة انساب العرب: ابن حزم (م. ۴۵۶ق.)، به کوشش گروهی از علما، بیروت، دار الکتب العلمیه، ۱۴۱۸ق؛ السیره النبویه: ابن هشام (م. ۲۱۳/۲۰۸ق.)، به کوشش مصطفی السقاء و دیگران، بیروت، المكتبة العلمیه؛ المغازی: الواقدی (م. ۲۰۷ق.)، به کوشش مارسدن جونز، بیروت، اعلامی، ۱۴۰۹ق.

حسین قاضی خانی

^۱ الاصابه، ج ۳، ص ۲۹۷؛ ج ۷، ص ۳۴۷-۳۴۸.

ابوهریره: راوی بیشترین حدیث از پیامبر ﷺ

عُمیر بن عامر بن ذی الشری^۲ از تیره دؤس قبیله اُزد یمن بود.^۳ شرح حال نگاران با توجه به اختلاف بسیار در نام او، شرح حالش را در بخش کنیه‌ها آورده‌اند. کتاب‌های رجالی و تاریخی بیش از ۱۸ نام برای او ثبت کرده‌اند؛ از جمله: عبدالرحمن بن صخر، عبدالله بن عامر، عبدالله بن عائذ، سَکین بن صخر و عامر بن عبدشمس.^۴ میمونه / امیمه^۵ دختر صُفیح / صبیح بن حارث، مادر او بود^۶ که به گزارش ابوهریره با دعای پیامبر مسلمان شد.^۷ از آنجا که وی به سال ۵۸ق. در ۷۸ سالگی در گذشت، می‌توان تولد او را حدود ۲۰ سال پیش از هجرت دانست.^۸

وی به کنیه ابوهریره شهرت داشت. بر پایه گزارش خودش، از آنجا که در جوانی گربه‌ای را نگاه می‌داشت، این کنیه را پدرش

۲. سیر اعلام النبلاء، ج ۲، ص ۵۷۸؛ تهذیب الکمال، ج ۳۴، ص ۳۶۶.
 ۳. الطبیقات، ابن سعد، ج ۵، ص ۱۹۶؛ جمهرة انساب العرب، ص ۳۸۱-۳۸۲؛ البداية و النهایه، ج ۸، ص ۱۰۳.
 ۴. الاستیعاب، ج ۴، ص ۱۷۶۸-۱۷۶۹؛ اسد الغابه، ج ۵، ص ۳۱۹؛ الاصابه، ج ۷، ص ۳۵۲.
 ۵. المعارف، ص ۲۷۷؛ الاصابه، ج ۸، ص ۳۲.
 ۶. المعارف، ص ۲۲۷؛ سیر اعلام النبلاء، ج ۲، ص ۵۷۹.
 ۷. الاصابه، ج ۷، ص ۳۵۵؛ اسد الغابه، ج ۶، ص ۴۰۶.
 ۸. الاصابه، ج ۷، ص ۳۶۲.
 ۹. الطبیقات، ابن سعد، ج ۴، ص ۲۴۵؛ اسد الغابه، ج ۵، ص ۳۲۰.